

Andelko Klobučar

(O 50-obljetnici rođenja)

Pedeset godina u životu ličnosti koju svojim djelovanjem ucrtava vidljiv trag u kulturu svoje sredine povod su da se prisjetimo tog djelovanja i pokušamo sagledati njegovo značenje. Riječ je o Andelku Klobučaru, skladatelju, orguljašu i glazbenom pedagogu.

Rođen je u Zagrebu, 11. srpnja 1931. Diplomirao je 1955. na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji u Odjelu za povijest glazbe. Uz to je studirao orgulje kod prof. Franje Lučića, a kompoziciju kod prof. Mila Cipre. Želja za usavršavanjem tih disciplina odvela ga je i dalje pa je nastavio studij orgulja kod Antuna Nowakovskog u Salzburgu (1959.—60.), a studij kompozicije kod Andréa Joliveta u Parizu (1965.—66.). Nakon rada u općobrazovnim školama Zagreba i u muzičkoj školi »Blagoje Bersa« od 1969. predaje na Muzičkoj akademiji, gdje je danas izvanredni profesor.

Jedna od prvih skladbi kojom se Klobučar uvrstio u skladateljske redove bio je dječji zbor uz glasovir *Kos* za koji je dobio nagradu Savjeta za prosvjetu i kulturu Zagreba (1955.). Već tu je pokazao smisao za osebujne zvukovne kombinacije. Linearno vođenje dionica, pri čemu nastaju vertikalni sklopovi drugačiji od klasičnih suzvučja, obilježje su *Triju madrigala* (1956.) na stihove Bore Pavlovića. I ta će osobina biti značajna za kasnija Klobučarova djela. U *Baladama* za zbor i orkestar (1960.) na stihove Miroslava Krležu (u ranijoj verziji za zbor i dva glasovira) došla je do izražaja povezanost s glazbenim folklorom uz arhaičan izraz. Zborsko stvaralaštvo ostat će i dalje značajna komponenta Klobučarova rada, prvenstveno u vezi s duhovnim tekstovima. Nastali su tako brojni moteti (među kojima posebno ističemo *Divici Mariji*, 1976., na Marulićeve stihove), duhovne popijevke pučkoga karaktera i pripjevni psalmi.

Velik je broj djela koje je Klobučar napisao na komornom području. Neka na ovom mjestu budu spomenuta barem neka od njih: *Suita za obou i klavir* (1956.), *Muzika za 10 instrumenata*

(1965.), *Diptih* za violoncello i klavir (1966.), *Duo* za flautu i harfu (1968.), *Kontrasti* za klarinet i klavir (1968.), *Klavirski trio* (1971.), dvije sonate za violinu i klavir (1972., 1978.), *Metamorfoze* za duhački kvintet (1980.). Tome treba dodati niz djela za glasovir i solo-pjesama. Napisao je i nekoliko orkestralnih djela, a najopsežnije među njima, *Simfoniju* (1966.), nažalost još do danas nismo imali prilike čuti.

Uza svu vrijednost dosada navedenih djela posebno treba istaknuti Klobučarova djela za orgulje za koja se može reći da su njegova najuža specijalnost. Njima je u velikoj mjeri ispunio prazninu koja je u hrvatskoj orguljaškoj literaturi nastala nakon djela Franje Dugana i Franje Lučića. Među njima su: tri toccate (1959., 1971., 1972.; trećoj prethodi *Fantazija*), tri sonate (1966., 1968., 1981.), *Triptychon* (1965.), *Pièce en mosaïque* (1969.), *Sonata za rog i orgulje* (1970.), *Pjesma stvorova* (1981.) i dr. Kao vrstan poznavalac svoga glazbala Klobučar se obilato služi zvukovnim mogućnostima koje mu orgulje nude.

Pored navedenih skladbi napisao je i glazbu za oko 50 filmova: igranih (*Mjehurići*, *Carevo novo ruho*), crtanih (*Muha*, *Cvrčak i mrav* — u suradnji s Aleksandrom Marksom) i dokumentarnih (pretežno u stvaralaštvu naših likovnih umjetnika: Meštrovića, Augustinčića, Bakića, Lackovića-Croate i dr.).

Ako bismo željeli dati općenito obilježje Klobučarovih djela, mogli bismo reći da se služi tekovinama suvremenoga glazbenoga govora: disonancama, clusterima, politonalnošću, povremeno aleatorikom. Unatoč tome on nije predstavnik krajnjeg avangardizma: njegove skladbe su uvijek logično oblikovane, s ukusom i osjećajem za mjeru u proporcijama pa tako mogu privući pažnju i šireg slušateljstva, a ne samo stručnjaka.

Bavi se i oživljavanjem hrvatske glazbene baštine: redigirao je Bajamontijev oratorij *Prijenos sv. Dujma* i obradio nekoliko hrvatskih božićnih pjesama za zbor i orkestar (snimljeno na pločama u izdanju Kršćanske sadašnjosti).

Kao reproduktivac Klobučar se uvrstio u red vodećih orguljaša ne samo u Hrvatskoj, već i u Jugoslaviji. Njegov repertoar je opsežan: obuhvaća djela baroknih majstora i suvremenih skladatelja, prvenstveno francuskih, a jednaku pažnju posvećuje i hrvatskoj staroj i novoj orguljskoj glazbi. Upravo na njegov poticaj nastala su brojna djela hrvatskih skladatelja (Devčića, Miletića, Papandopula, Njirića, M. Ruždjaka, Županovića i drugih) koja je on sam po prvi put izvodio. Nastupio je u brojnim mjestima u Jugoslaviji i inozemstvu (Austrija, Engleska, Francuska, Kanada, Poljska, SR Njemačka, Sovjetski Savez). Osobito je značajan koncert u pariškoj Nôtre-Dame 15. X. 1978. na kojem je izvodio isključivo djela hrvatskih skladatelja.

Snimio je četiri gramofonske ploče oživivši na svakoj od njih zvuk po jednih orgulja u Hrvatskoj (zagrebačka i đakovačka katedrala, franjevačka crkva u Šibeniku i pavlinska u Lepoglavi).

Sve navedeno nije moglo, dakako, u potpunosti stvoriti uvid u djelovanje Andelka Klobučara. Neka stoga ovaj prigodni napis u povodu njegove pedesete obljetnice bude čestitka njemu i ujedno poticaj za opsežniji prikaz.

Nikša NJIRIĆ